

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

ROZDZIAŁ 1

Oszczędności jako element finansów gospodarstw domowych	21
1.1. Elementy finansów gospodarstw domowych	21
1.1.1. Finanse gospodarstw domowych w klasyfikacji nauki finansów	21
1.1.2. Decyzje finansowe gospodarstw domowych	25
1.1.3. Składowe majątku gospodarstw domowych	28
1.1.4. Bilans gospodarstwa domowego	31
1.2. Związki oszczędzania i oszczędności z wybranymi aspektami finansów gospodarstw domowych	35
1.2.1. Definicje oszczędności	36
1.2.2. Oszczędności w teorii ekonomii	38
1.2.3. Związek oszczędności z konsumpcją	41
1.2.4. Inwestycje a oszczędności	43
1.2.5. Przesłanki podejmowania decyzji dotyczących oszczędzania w gospodarstwach domowych	46
1.2.6. Sposoby alokacji zasobów przez gospodarstwa domowe	50
1.2.7. Miary oszczędzania	52

ROZDZIAŁ 2

Wielkość i struktura oszczędności w krajach Unii Europejskiej w ujęciu makro- i mikroekonomicznym	55
2.1. Oszczędności w krajach UE – ujęcie makroekonomiczne	55
2.1.1. Makroekonomiczna stopa oszczędzania w krajach UE	55
2.1.2. Oszczędności brutto w krajach UE – ujęcie sektorowe	61
2.1.3. Struktura oszczędności prywatnych w ujęciu makroekonomicznym	67
2.1.3.1. Struktura oszczędności sektora prywatnego	67
2.1.3.2. Sezonowość trendów oszczędności sektora prywatnego	71
2.1.3.3. Kształtowanie się komponentu cyklicznego trendu oszczędności prywatnych	78
2.2. Oszczędności w krajach UE – ujęcie mikroekonomiczne	81
2.2.1. Stopa oszczędzania gospodarstw domowych	81

2.2.2. Wielkość i struktura oszczędności gospodarstw domowych	85
2.2.2.1. Aktywa w dyspozycji gospodarstw domowych	85
2.2.2.2. Wielkość i struktura aktywów finansowych gospodarstw domowych	91

ROZDZIAŁ 3

Grupowanie krajów UE według podobieństw w wielkości i strukturze oszczędności gospodarstw domowych	101
3.1. Przesłanki, zakres przedmiotowy i metodyka analizy	101
3.1.1. Przyczyny heterogeniczności krajów UE pod względem oszczędzania	101
3.1.2. Zakres przedmiotowy oszczędności na potrzeby analizy	104
3.1.3. Metody statystyczne stosowane w toku analizy	105
3.2. Wyniki grupowania krajów UE pod względem ich podobieństw dotyczących wielkości oszczędności gospodarstw domowych	108
3.2.1. Rezultaty grupowania z wykorzystaniem analizy hierarchicznej	108
3.2.2. Rezultaty grupowania metodą podziałową k-średnich	114
3.2.3. Ranking krajów z wykorzystaniem metody porządkowania liniowego Hellwiga	117
3.2.4. Wnioski i podsumowanie	121

ROZDZIAŁ 4

Determinanty oszczędności w teoriach ekonomicznych i badaniach empirycznych	123
4.1. Pojęcie determinant oszczędności	123
4.2. Czynniki kształtujące oszczędności w teoriach wzrostu gospodarczego	125
4.2.1. Determinanty oszczędzania w ekonomii keynesowskiej	127
4.2.2. Determinanty oszczędności w neoklasycznych modelach wzrostu gospodarczego	131
4.3. Determinanty oszczędności w teoriach oszczędzania	136
4.3.1. Oszczędności w teorii dochodu relatywnego	136
4.3.2. Współczesne teorie oszczędzania – hipoteza dochodu permanentnego i hipoteza cyklu życia	138
4.3.3. Wybrane teorie powstałe jako modyfikacje hipotezy cyklu życia	142
4.3.4. Instytucjonalna teoria oszczędzania	151
4.4. Determinanty oszczędności z perspektywy ekonomii behawioralnej i psychologii ekonomicznej	153
4.5. Determinanty oszczędności w świetle badań empirycznych	155

ROZDZIAŁ 5

Zewnętrzne determinanty oszczędności	167
5.1. Makroekonomiczne determinanty oszczędzania	167
5.1.1. Stan finansów publicznych	167
5.1.2. Wydatki socjalne sektora rządowego	173

5.1.3. Produkt krajowy brutto a oszczędności – poziom i dynamika	176
5.1.4. Wydatki inwestycyjne gospodarki narodowej	179
5.1.5. Wpływ inflacji na oszczędności gospodarstw domowych	181
5.1.6. Krajowy kredyt dla sektora prywatnego i jego związek z oszczędnościami	185
5.1.7. Oprocentowanie depozytów a oszczędności	188
5.1.8. Saldo rachunku obrotów bieżących a oszczędności krajowe	191
5.2. Czynniki demograficzne i poziom wykształcenia jako determinanty oszczędzania	193
5.2.1. Zmiany demograficzne w krajach UE i ich wpływ na oszczędności	193
5.2.2. Poziom edukacji a oszczędności gospodarstw domowych	198
5.3. Grupowanie krajów UE z uwzględnieniem zewnętrznych determinant oszczędzania	201
5.3.1. Ocena znaczenia predyktorów makroekonomicznych i grupowanie krajów UE z ich uwzględnieniem	201
5.3.2. Ocena znaczenia czynników demograficznych i grupowanie krajów UE z ich uwzględnieniem	207

ROZDZIAŁ 6

Wewnętrzne determinanty oszczędzania gospodarstw domowych	215
6.1. Przepływy finansowe w gospodarstwach domowych jako determinanty oszczędzania	215
6.1.1. Dochody gospodarstw domowych	216
6.1.2. Zadłużenie gospodarstw domowych	218
6.1.3. Wydatki konsumpcyjne i inwestycyjne gospodarstw domowych	221
6.1.4. Obciążenia podatkowe gospodarstw domowych	226
6.2. Inne wewnętrzne determinanty wpływające na oszczędności gospodarstw domowych	229
6.2.1. Zatrudnienie i stopa bezrobocia	229
6.2.2. Zagrożenie ubóstwem i nierówności społeczne	233
6.3. Ocena znaczenia determinant wewnętrznych i grupowanie krajów UE z ich uwzględnieniem	238

ROZDZIAŁ 7

Badanie relacji między wielkością i głównymi składnikami oszczędności gospodarstw domowych UE a ich determinantami	247
7.1. Wyłonienie wewnętrznie podobnych grup krajów pod względem wielkości i głównych składników oszczędności oraz ich determinant zewnętrznych i wewnętrznych	247
7.2. Identyfikacja najważniejszych determinant wpływających na wybrane składniki oszczędności w krajach UE i wyłonienie skupień krajów podobnych pod względem znaczenia determinant	249
7.2.1. Dobór zmiennych do analizy	249
7.2.2. Determinanty wartości gotówki i depozytów posiadanych przez gospodarstwa domowe	251

7.2.3. Determinanty wpływające na wartość ubezpieczeń prywatnych posiadanych przez gospodarstwa domowe	263
7.3. Badanie zależności między wielkością i głównymi składnikami oszczędności w poszczególnych krajach a ich determinantami	274
7.3.1. Analiza zależności między wartością gotówki i depozytów posiadanych przez gospodarstwa domowe UE a ich determinantami	274
7.3.2. Analiza zależności między wartością ubezpieczeń prywatnych posiadanych przez gospodarstwa domowe a ich determinantami	278
7.4. Wnioski z badań	281
Zakończenie	285
Bibliografia	295
Spis tabel	317
Spis rysunków	321